

**Molnár Tamás**  
közjegyző, Debrecen, megbízott óraadó, DE ÁJK  
ORCID azonosító: -

## SAJTÓSZEMLE

### **Papp Tekla: Az öröklési szerződés statikája Debreceni Jogi Műhely 2025. (XXII.) 1-2.**

A tanulmány a végintézkedések egyik fajtájával, az öröklési szerződéssel foglalkozik. A szerző már az absztraktban felkelti az olvasó figyelmét a téma iránt, megjelölve, hogy a demográfiai változások következtében az európaiak egyre hosszabb ideig élnek, amely a gondozási szolgáltatások iránti igények erőteljesebb megjelenésének következményeivel jár. Ennek köszönhetően az *alimentációs*, vagyis a *létfenntartási kötelek* felértékelése figyelhető meg. Ezek jellemzően tartós ápolás-gondozást nyújtó kötelek, amelyekre megoldást adhat az öröklési szerződés is.

A tanulmány első fejezete az alimentációs szerződések egyes kérdéseit vizsgálja. A szerző megkülönböztet törvényi előíráson és jogügyleten alapuló tartási kötelezettségeket. Előbbire példaként a Ptk. szerinti házastársi tartást, élettársi tartást és rokонтartást hozza fel, de közjogi szempontból e körbe sorolhatóak

a szociális és nyugellátások, míg utóbbira tág értelemben véve a szociális szövetkezet, nyugdíjas szövetkezet, alapítvány, egyesület, nonprofit gazdasági társaságok egyes feladatait említhetők, ahol megjelenik „alimentációs részszerep”. Ami a szerződéseket illeti: a kontraktusok szűk és tág értelemben vett alimentációs szerződésekre is bonthatók: a szűk értelemben vett alimentációs megállapodások a tartási, életjáradéki és öröklési szerződések, míg tág értelemben véve biztosítási, megbízási szerződések, gazdaságátadási szerződésekről beszélhetünk.

A szerző a tanulmány második részében az öröklési szerződés jellemzőit foglalja össze. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 7:48. § (1) bekezdése szerint az öröklési szerződés alapján az örökgyogy

a vele szerződő felet a magának, illetve a szerződésben meghatározott harmadik személynek nyújtandó tartás, életjáradék, illetve gondozás ellenében – vagyona, annak egy meghatározott része vagy meghatározott vagyontárgyak tekintetében – örökösévé nevezi, a másik fél pedig kötelezettséget vállal a tartás, életjáradék, illetve gondozás teljesítésére. Az öröklési szerződés halál esetére szóló jogügylet: az örökgyogy halálához kötött végintézkedési fajta, amelynél tehát a vagyon,

vagyonrész, vagy meghatározott vagyontárgy tulajdonjoga az örökhagyó halálával száll át. A szerző kiemeli, hogy az öröklési szerződés dologi hatályú is, mivel az örökhagyó és a szerződéses örökös kontraktusa harmadik személyek jogszerzésére is kihat. Az öröklési szerződés tartalmát tekintve lehet tartási, életjáradéki és gondozási szerződés is. További jellemzőként hozza fel a tanulmány azt, hogy az öröklési szerződés célja is duális: fontos az örökhagyó végintézkedési szabadságának érvényre juttatása mellett a vagyoni értékkel bíró szolgáltatások nyújtása.

A tanulmány harmadik része az öröklési szerződés alanyaival foglalkozik. A szerződést a végintézkedési képességgel rendelkező leendő örökhagyó köti az őt túlélő szerződő féllel. Az örökhagyói pozícióban kizárólag természetes személy lehet, azonban nem kizárt, hogy a „másik fél”, vagyis a szerződő fél nem természetes személy legyen: előfordulhat jogi személy, köztük magánalapítvány vagy öregek napközi otthona. Fontos kitétel azonban, hogy az örökhagyóval szerződő fél nem lehet a gondnoka, mivel ebben az esetben nincs olyan személy, aki ellenőrizhetné az általa nyújtott tartás, gondozás teljesítését. A szerző osztja azt az álláspontot, hogy az öröklési szerződés nem ütközik jóerkölcsebe abban az esetben, amikor a szülő több gyermeke közül azzal köti meg a szerződést, aki képes és hajlandó is a részére gyógyíthatatlan betegségében a törvényes tartási kötelezettséget meghaladóan is tartási szolgáltatást nyújtani.

A szerző a tanulmányának negyedik részében az öröklési szerződés közvetlen és közvetett tárgyát veszi górcső alá. Ami a közvetlen tárgyat illeti, a helyzet egyszerű: egyrészt örökösnevezés, másrészt a megfelelő tartás, gondozás, életjáradéki szolgáltatás nyújtása. A tartási-gondozási jelleg a tartásra jogosult lakhatásának biztosítására, élelemmel és ruházattal való ellátására, gondozására, betegsége esetén ápolására és gyógyíttatására, halála esetén illő eltemettetésére terjed ki. E körben a szerző *példálózó* jelleggel megemlíti ezeket a szolgáltatásokat, amelyet a következők lehetnek: lakhely, víz, villany, fűtés biztosítása, élelemmel és ruházattal való ellátás, főzés, mosás, mosogatás, takarítás, gyógyszerek beszerzésére, orvosi vizsgálat és kezelés intézésére. Más a helyzet az életjáradéki jellegű öröklési szerződés esetén, ekkor ugyanis a közvetlen tárgy a járadékszolgáltatás, a közvetett tárgy pedig a járadék. Általában a járadék pénzösszeg, de nem tiltott, hogy esetleg más helyettesítő dolog, így termék vagy termény legyen. Az életjáradék összege mindig meghatározott pénzösszeg, amelyet célszerű a szerződő felek megegyezése szerint évente a KSH által közzétett infláció %-os mértékével növelni. A szerző is kiemeli, hogy az életjáradék összegszerűségének megállapításakor figyelemmel kell lenni arra, hogy alimentációs funkciója nem egyeztethető össze tőkefelhalmozási vagy tartalékképzési célzattal. Az életjáradék megfizetése havonta előre vagy időszakonként visszatérően teljesítendő, és a hat hónapról régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített járadékot bírósági úton nem követelheti a járadékszolgáltatásra jogosult.

A tanulmány ötödik és egyben utolsó része az öröklési szerződés tartalmával foglalkozik. Tartalmát tekintve az örökhagyó az öröklési szerződésben bármilyen végrendeleti rendelkezést tehet, ezzel szemben a vele szerződő fél öröklési szerződésbe foglalt végrendeleti rendelkezése érvénytelen. Nem elhanyagolható az sem, hogy az öröklési szerződés esetén az örökhagyó „áttöri” a törvényes öröklés rendjét: nem esik ági öröklés alá az a vagyontárgy, amelyhez az örökhagyó felmenőjével kötött öröklési szerződés alapján jutott, tekintettel arra, hogy az öröklés visszterhes szerződés alapján történt, így az ági jelleg megállapítása és az ági öröklés kizárt.

Végezetül a szerző megemlíti, hogy az öröklési szerződés kiemelkedő szerepét jelzi az is, hogy az uniós jog is elismeri: az öröklési ügyekre vonatkozó 650/2012/EU rendelet (továbbiakban: Európai Öröklési Rendelet) szerint az öröklési szerződés a végintézkedés egyik típusa, amelynek megengedettsége és elfogadása azonban tagállamonként változó az Európai Unióban. A szerző szerint az európai uniós jogszabály alapvetően a szerződési dinamika és nem a statika felől tartalmaz előírásokat, amikor meghatározza, mely tagállam joga szabályozza az öröklési szerződések megengedettséget, tartalmi érvényességét és a felekre nézve kötelező erejét, ideértve a szerződések felbontásának feltételeit is.